

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/46/2015
Identifikačné číslo spisu:	5014201225
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5014201225.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: Mgr. F. N., narodená dňa XX.XX.XXXX, F., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19.09.2014 o zamietnutí žiadosti o priznanie vdovského dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/283/2014-45 zo dňa 23.02.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 24Sd/283/2014-45 zo dňa 23. februára 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil v súlade s ust. § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19.09.2014, ktorým podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľky o vdovský dôchodok od 17.08.2013 s odôvodnením, že odporkyňa nie je príslušná na rozhodnutie.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutie odporkyne zo dňa 19.09.2014, oboznámil sa s administratívnym spisom odporkyne, ako aj s ostatným spisovým materiálom a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne bolo vydané v súlade so zákonom.

Uviedol, že z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že rozhodnúť o nároku nebohého manžela navrhovateľky na starobný dôchodok a jeho výške podľa zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. je daná právomoc príslušného orgánu Ministerstva vnútra SR.

Vznik nároku na starobný dôchodok a jeho výplatu podľa zákona č. 100/1988 Zb. súčasne vylučuje

možnosť vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok podľa § 26a zákona č. 100/1988 Zb. ako aj vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.

Podľa názoru krajského súdu odporkyňa nemohla rozhodnúť o nároku navrhovateľky na vdovský dôchodok v čase, keď výška starobného dôchodku nebohého manžela navrhovateľky nebola príslušným orgánom určená a v prípade, ak by krajský súd napadnuté rozhodnutie odporkyne zo dňa 19.09.2014 zrušil, rozhodol by predčasne.

Krajský súd sa nestotožnil s názorom právneho zástupcu navrhovateľky, ktorý poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 25Sd/233/2014 zo dňa 23.10.2014, právoplatný dňa 16.12.2014 s tým, že ide o obdobný prípad. V uvedenom prípade totiž navrhovateľ dosiahol dôchodkový vek dovŕšením 55. roku veku až XX.XX.XXXX a bol mu priznaný výsluhový dôchodok podľa § 128 zákona č. 328/2002 Z. z.

Rovnako za nedôvodnú považoval námietku, že nebohý P. N. uplatnil nárok na starobný dôchodok a jeho výplatu až za účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z.

Z uvedených dôvodov krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne bolo vydané v súlade so zákonom, a preto ho podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 O.s.p. podľa výsledku konania tak, že neúspešnému navrhovateľovi ich náhradu nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu, ktorým žiadala zmeniť rozhodnutie odporkyne a v celom rozsahu vyhovieť jej návrhu. Žiadala rozhodnutie odporkyne zrušiť a vec jej vrátiť na nové konanie a rozhodnutie, nakoľko skutkové závery krajského súdu podľa nej nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a rovnako jeho právne závery sú bez opory v právnych predpisoch. Poznamenala, že krajským súdom uvádzané ustanovenia právnych predpisov, ktoré majú vylučovať jej nárok na dôchodkovú dávku sa na jej osobu nevzťahujú, a preto je napadnuté rozhodnutie v tomto smere nesúladné s viacerými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR.

Uviedla, že akákoľvek aplikácia právnych predpisov nemôže byť retroaktívna a diskriminujúca. Výkladom, ktorý zastáva krajský súd by tak vznikla situácia, že vdovský dôchodok navrhovateľky by bol nižší ako vdovský dôchodok vypočítaný v ktoromkoľvek systéme dôchodkového zabezpečenia. Mala za to, že jej nemôže byť preto odňaté právo na priznanie dôchodku, resp. jeho časti. Odporkynin výklad právnych predpisov by tak v skutočnosti diskriminoval jej osobu na úkor iných osôb - vdovy po manželoch, ktorí odpracovali rovnaký počet rokov ako jej nebohý manžel, ale iba v jednom systéme dôchodkového zabezpečenia.

Vyjadрила názor, že v prípade, ak neskôr zákonodarcu prijal zmenu zákona č. 100/1988 Zb., resp. prijal nové právne predpisy nahrádzajúce uvedený zákon, jedná sa v tomto prípade o tzv. pravú retroaktivitu, ktorá je v právnych vzťahov prípustná a súladná s ústavnými predpismi len ak rozširuje rozsah práv a oprávnení a nie ako by sa malo stať práve v jej prípade, že takto účinným právnym predpisom so spätnou účinnosťou by malo dôjsť k obmedzeniu práv resp. k ich úplnému odňatiu ako tvrdí vo svojom rozhodnutí krajský súd.

Rovnako tiež posúdenie obdobia zamestnania jej nebohého manžela, keď odporkyňa nezapočítala obdobia zamestnania v „civilnom“ sektore, je pre ňu ako vdovu s nárokom na vdovský dôchodok vyslovene poškodzujúci. Použitie takéhoto výkladu a postupu v jej prípade nie je podľa navrhovateľky možné, predmetný výklad by bol nad jeho rámec, nakoľko nebohý manžel okrem služby v Policajnom zbore bol zamestnaný aj v Ostravsko-karvinských baniach, teda v civilnom zamestnaní a to v 1. kategórii. Vytýkala, že na túto skutočnosť krajský súd nereflektoval a vec jednostranne vyhodnotil, že príslušným na rozhodnutie by mal byť príslušný orgán Ministerstva vnútra SR. Na okraj poukázala na to, že ak by to tak malo naozaj byť, potom odporkyňa nemala jej žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia

zamietnuť, ale túto mala odstúpiť orgánu, ktorý by podľa jej názoru mal byť príslušným na rozhodnutie vo veci.

Mala za to, že krajský súd dostatočným spôsobom nevyhodnotil ani skutočnosť, že v podobných veciach sa už príslušný odbor Ministerstva vnútra SR viackrát vyjadroval, a to, že nie je vôbec kompetentný rozhodnúť a vec jednoznačne spadá do právomoci odporkyne na rozhodnutie o takýchto a obdobných žiadostiach. Práve v iných prípadoch odporkyňa priznala dávky dôchodkového zabezpečenia, no navrhovateľke, aj keď sa nachádza v obdobnej situácii ako iní žiadatelia, resp. žiadateľky, takúto dávku nepriznáva. Z uvedených dôvodov žiadala vyhovieť jej odvolaniu.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že navrhovateľkou uvádzané dôvody v odvolaní nepovažuje za opodstatnené. Mala za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Odporkyňa uviedla, že naďalej trvá na dôvodoch uvedených v písomnom vyjadrení zo dňa 08.01.2015 a mala za to, že postupovala pri posudzovaní nároku navrhovateľky na dôchodkovú dávku správne a v súlade s platnými právnymi predpismi o sociálnom poistení (zabezpečení). Odporkyňa trvá na vecnej správnosti svojho rozhodnutia a preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť. Rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.05.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o priznanie vdovského dôchodku zo dňa 19.09.2014.

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, konštatuje správnosť dôvodov, na základe ktorých krajský súd rozhodol a pre zdôraznenie správnosti rozsudku doplnil ďalšie dôvody.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19.09.2014, ktorým bola navrhovateľke podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z. a § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. zamietnutá žiadosť o priznanie vdovského dôchodku od 17.08.2013.

Žiadosť o vdovský dôchodok bola zamietnutá z dôvodov, že odporkyňa nie je v súlade s § 142 ods. 4

písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. príslušná rozhodovať o nároku na starobný dôchodok manžela navrhovateľky, ktorý získal najmenej 25 rokov zamestnania a vykonával najmenej 20 rokov služby zaradenej do I. kategórie funkcií a ktorému vznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. od 20.05.2002, čiže pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. Ako vyplynulo z predloženého administratívneho spisu ako i súdneho spisu navrhovateľka si žiadosťou spísanom dňa 15.08.2014 uplatnila nárok na vdovský dôchodok od 17.08.2013.

Potvrdením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. p.: SPOU-OSZ-5.080 -13/2013-VZ zo dňa 11.07.2013 bolo preukázané, že manželovi navrhovateľky bol priznaný výsluhový príspevok, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok. Taktiež bolo preukázané, že manžel navrhovateľky vykonával základnú vojenskú službu od 29.07.1966 do 25.09.1968 v I. kategórii funkcií, dobu príslušníka Policajného zboru od 01.10.1975 do 31.12.1999 v I. kategórii funkcií a od 01.01.2000 do 31.12.2000 v III. pracovnej kategórii.

Podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z. v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 01.01.2004 a o ktorých nebolo do tohto dňa rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných pred 01.01.2004.

Ako je zrejmé, nárok manžela navrhovateľky na starobný dôchodok vznikol v súlade s § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v čase, kedy sa na vzniknuté nároky vzťahovala V. časť zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Zákon č. 328/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov a ani žiadny iný právny predpis nestanovil zánik nároku na dávky dôchodkového zabezpečenia podľa V. časti zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, ktoré neboli doteraz uplatnené. Právo na dávky dôchodkového zabezpečenia, na ktoré už raz vznikol nárok podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov sa podľa § 1 a § 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov nezaniká uplynutím času.

Nárok na starobný dôchodok manželovi navrhovateľky vznikol podľa predpisov účinných pred 01.01.2004, ktoré príslušnosť Sociálnej poisťovne na rozhodnutie o tomto nároku vylučujú.

Podľa § 142 ods. 4 písm. b) č. 100/1988 Zb. o dávke sociálneho zabezpečenia príslušníka Policajného zboru rozhoduje odbor sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Najvyšší súd dospel k záveru, že námietky navrhovateľky neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozsudku krajského súdu.

Z vyššie uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné a preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 od. 1 a 2 O.s.p. potvrdil, pričom sa stotožnil s právnym posúdením veci, ktoré krajský súd náležite odôvodnil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods.1 O.s.p. v spojení s § 250k ods.1 O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľka v konaní nebola úspešná a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.